

Pensar també depèn dels llocs

Published by [Interacció](#) [1] on 20/12/2019 - 12:25 | Last modification: 18/08/2026 - 16:59

Des lieux pour penser : musées, bibliothèques, théâtres parteix d'una pregunta poc habitual en l'anàlisi dels equipaments culturals: **què fan els espais culturals a la nostra manera de pensar?** El volum, publicat per ICOM-ICOFOM el 2018 en el marc del projecte interdisciplinari *Ces lieux où l'on pense*, reuneix una quarantena llarga d'estudis de cas sobre museus, biblioteques, teatres, exposicions i altres espais culturals. Més que afirmar que aquests llocs transmeten coneixement, els editors plantegen que la seva arquitectura, les col·leccions, els dispositius expositius i escènics, les formes de circulació i les relacions entre persones poden **activar i modelar processos específics de pensament**.



El llibre s'inscriu en una línia intel·lectual que dialoga amb els *lieux de mémoire* de Pierre Nora i els *lieux de savoir* de Christian Jacob. El desplaçament és significatiu: ja no es tracta només d'identificar espais on es conserva la memòria o es produeix coneixement, sinó d'examinar **les condicions materials, institucionals i sensibles que fan possible pensar**. La hipòtesi és que museus, biblioteques i teatres no són simples contenidors d'obres, documents o representacions. La seva configuració pot determinar formes particulars d'atenció, reflexió, imaginació i crítica.

Això obliga els autors a donar al concepte de «lloc» un sentit ampli. Un lloc és alhora un espai delimitat, una arquitectura, un dispositiu escenogràfic, expositiu o classificatori, una institució amb missions i valors professionals i, també, un conjunt d'obres i objectes. Pensar en aquests espais depèn, per tant, de la interacció entre tots aquests elements i de l'experiència que en fan visitants, espectadors i usuaris.

un equipament cultural no és necessàriament un lloc per pensar pel que conté, sinó per les condicions de pensament que és capaç de produir.

La noció de pensament també s'allunya d'una concepció estrictament racional o acadèmica. Els editors hi inclouen operacions com observar, distingir, associar, classificar, interpretar, imaginar, recordar, jutjar o criticar. L'interès recau especialment en el caràcter **activador** dels llocs: una exposició pot desorientar les relacions habituals entre els objectes; una biblioteca pot construir una determinada organització del coneixement; una proposta escènica pot alterar la posició de l'espectador. L'espai cultural intervé així en el pensament perquè organitza temps, recorreguts, proximitats, distàncies, classificacions i formes d'atenció.

Els nombrosos casos reunits amplien considerablement aquesta perspectiva. El volum passa de la Biblioteca Mazarine o el Musée d'Ethnographie de Neuchâtel a la Power Station of Art de Xangai, el Festival d'Avinyó, el Memorial de l'abolició de l'esclavitud de Nantes, Auschwitz-Birkenau o experiències teatrals de Rimini Protokoll. També incorpora espais menys evidents, com un cementiri, una universitat experimental o dispositius digitals. Aquesta diversitat és deliberada: els editors no pretenen establir encara una teoria tancada dels «llocs per pensar», sinó reunir materials amb els quals construir un vocabulari i una metodologia comuns.



Llegit avui, el valor del volum és precisament aquest canvi de perspectiva sobre els equipaments. En lloc de preguntar només què programen, quines col·leccions conserven o quants públics reben, permet preguntar **quines formes d'atenció, interpretació i reflexivitat fan possibles**. Alhora, la mateixa amplitud del concepte constitueix el seu principal límit: si pràcticament qualsevol experiència espacial pot activar algun procés mental, distingir què converteix específicament un museu, una biblioteca o un teatre en un «lloc per pensar» resulta difícil. El llibre és conscient d'aquesta tensió i prefereix mantenir-la oberta. Per això funciona millor com a **programa de recerca i repertori de preguntes** que no pas com una teoria acabada dels equipaments culturals. (n. de l'e., 2026)

Referència

Garcin-Marrou, F., Mairesse, F., i Mouton-Rezzouk, A. (Dirs.). (2018). *Des lieux pour penser : musées, bibliothèques, théâtres. Matériaux pour une discussion*. ICOM–ICOFOM.

[Consultar el document complet](#) [2]

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Tags: equipaments culturals

Tags: pensament cultural

Tags: lectura i biblioteques

Tags: arts i creació

Tags: recerca cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2019/pensar-llocs>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/lieux_pour_penser.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/8210>